

"משחקי מלחמה: המענה האיראני", פורסם ב"מטען", 22.7.2019

יואב הריס, עו"ד

או במלים אחרות המכלית נעצרה לאחר שכביכול ביצעה "חראקות" במימי מצרי הרמוז...

עוד נטען מפי מקורות איראנים בידיעה, כי המכלית נעצרה לאחר שכיבתה את אמצעי הזיהוי ומעקב שלה בניגוד להוראות הדין הימי ולאחר שהתיימרה לשוט בחלקו הדרומי של מיצר הרמוז וזאת בניגוד לנוהל ולפיו כיוון השייט בכניסה למיצר הוא מצפון, ולא מדרום (אגב, חלקו הדרומי של המיצר הוא החלק המרוחק מחופי איראן).

מבט קל על "הכללים הרלבנטיים" מגלה כי "ניתוק אמצעי שידור ומעקב" (אם וככל שהתקיים) כלל אינו מקנה עילה לתפיסה ומעצר. על פי פרק V לאמנת הבטיחות בים – SOLAS (ר"ת Safety of Life at Sea) (אשר ראשיתה באמנה שגובשה בשנת 1914 - לאחר ובעקבות שקיעת הטיטניק), שמטעם האו"ם, קיימת חובה על האניות המפליגות לשאת, בין היתר, שירותי זיהוי מיקום אוטומטי המכונה AIS (automatic ship identification systems).

אלא, שאין המדובר בחובה אבסולוטית- כך למשל אניות צי (warships) או אניות ממשלתיות אינן נדרשות לשאת AIS, וכך גם אניות קטנות (כגון אניות דייגים) פטורות מחובה זו (Article 3 בפרק V הנ"ל).

זאת מכיוון, שעם כל חשיבותם של אמצעי השידור (אליהם כיוונו האיראנים בגרסתם) אשר מסייעים בזיהוי אניות, בזיהוי מיקומן ובהחלפת מידע, הרי שהמדובר באמצעי עזר (additional source of navigation), אשר אינו בא במקום אלא מתווסף לאמצעים נוספים - כגון - רדאר ("radar target tracking") ומערכת פיקוח חופית (VTS)-המבוססת על קליטת אותות רדאר ושידורים נוספים

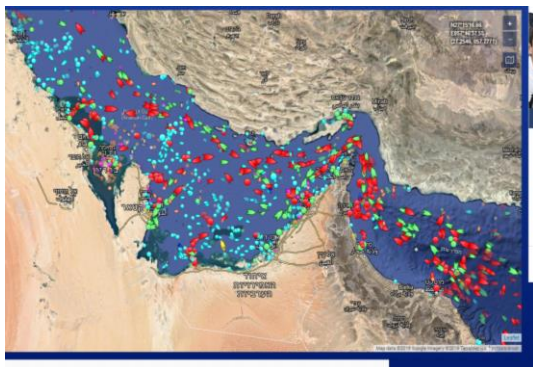
המיכלית Stena Impero נבנתה אך זה מכבר בשנת 2018, בעלת תפוסה של 29,579 טונות ותסבולת (נשיאת מטען) של 49,683 טון (marinetraffic.com). המיכלית רשומה תחת הדגל הבריטי ורשומה או הייתה רשומה תחת חברה בשם Stena Bulk XIII Cyprus Ltd.

על פי פרסומי The Guardian הבריטי, מספר שעות לאחר שביום שישי (19.7.19) בית המשפט העליון בגיברלטר האריך את מעצר המיכלית Grace 1 אשר נתפסה על ידי כוחות קומנדו בריטיים בעילה של אכיפת הסנקציות האירופאיות כנגד סחר עם סוריה ("משחקי מלחמה ימיים", 9.7.19), פשטו כוחות משטר המהפיכה האיראנים של המיכלית Stena Impero בעת שזו חצתה את מיצרי הרמוז- בדרכה לסעודיה, הקשר עמה נותק והיא על 23 אנשי צוותה מוחזקים בידי כוחות משטר המהפיכה האיראנים בנמל בנדר עבאס.

סוכנות הידיעות האיראנית FARS, פרסמה ביום שבת (20.7.19) שתי ידיעות הנוגעות לתפיסה ומעצר. בידיעה הראשונה פורסם כי המכלית הייתה מעורבת בתאונה עם סירת דייג ולאחר שהמכלית התעלמה מקריאות סירת הדייג, זו האחרונה פנתה לרשות הנמלים והספנות האיראנית ומנהלה הפעיל את משמרות המהפכה על מנת שיתפסו את המכלית. על פי הודעה זו המכלית הבריטית נתפסה "בהתאם לחוק" ו"על מנת ללמוד את כלי השייט ונושאים אחרים הקשורים לתאונה". ידיעה זו הוצגה כידיעה רשמית מטעם טהראן ומפי מנהל רשות הספנות האיראנית מר Allah Morad Afifipour.

בידיעה הנוספת מאותו יום שבת נאמר מפי המנהל הנ"ל כי המיכלית נעצרה לבקשתו לאחר שביצעה "תמרונים מסוכנים" שהביאו אותה לסכנת התנגשות ותאונה.

תנועת כלי שיט במצרי הורמוז מתוך "marine traffic.com"

לא זו בלבד, אלא שאיראן כבר הוכיחה את יכולת התפיסה שלה בעבר, עת תפסה ביום 28.4.15 באיומים ויריות את האנייה Maersk Tigris, ששטה אף היא בנתיב השיט הבינלאומי הנ"ל וזאת כביכול בעילה של אכיפת פסק דין איראני אשר חייב את בעלי האנייה- חברת "מארסק" בתשלום סכום של \$163,000 אשר "הוקפץ" על ידי ערכאת הערעור ללא פחות מאשר 3.6 מיליון דולרים, ובפועל במעשה בריונות אותו הפגינה כבר אז.

ה- Tigris נשאה דגל איי מארשל- אשר מצויה בהסכם שיתוף עם ארצות הברית אשר במסגרתו היא זו הנושאת באחריות לביטחון המדינה. אולם אותה עת ארצות הברית, לפחות כלפי חוץ החרישה מול התפיסה, לא נקטה בכל פעולה גלויה שהיא וה- Tigris שוחררה בשביעי במאי 2015, מבלי שידוע על מחיר כלשהו, אותו שילמו האיראנים.

לכן, לא ברור למה בדיוק ציפו הבריטים לאחר שתפסו את ה- Grace 1, ומדוע הם מופתעים או מתיימרים להיות מופתעים מפעולת התגמול האיראנית שבוצעה. השאלה הנשאלת והיא המהותית האם הבריטים (והאמריקאים) ישלימו עם מפגן הכוח האיראני ובכך יספקו הכשר רשמי לכל פעולת תפיסה עתידית בנתיב השיט מרכזי זה, או שאת שלא בוצע לנוכח תפיסת ה- Maersk Tigris לפני אך שנים מספר, ישלימו כעת?

פורסם ב"מטען", בתאריך 22.7.19

הכותב הוא מנהל מחלקת משפט ימי, בהריס ושות'

(סעיף 40.1 לנספח 17 בפרק V הנ"ל) (כלום כיצד השתלטו מסוק איראני ומספר סירות לוחמה על המיכלית לולא זו שידרה את מיקומה?).

אם נוסיף לכל האמור את אחד מכללי היסוד של "חוק המשפט הימי" (UNCLOS) והוא הזכות ל"מעבר תמים" ולפיו לכל המדינות נתונה זכות ל- innocent passage דרך המים הטריטוריאליים (Article 17) של מדינת חוף, ואת העובדה כי הזכות לבדיקת אנייה (Right of visit) ו"למרדף צמוד ועיקש" (hot pursuit) נתונה על פי UNCLOS בעיקר למקרים של פיראטיות או (Article 110,111), נגלה, כי לשלטונות האיראנים אין למעשה הצדקה משפטית מהותית לאירוע תפיסת המיכלית נושאת דגל בריטי בעת שזו שטה בנתיב ימי מוכר-במיצרי הורמוז, אשר כלל אינם בבעלותה (המדובר במיצר שרוחבו נע בין 55 ק"מ ל- 95 ק"מ ומצדו האחד (הצפוני) איראן ומצדו הדרומי איחוד האמירויות הערביות

לכן, הסיבה האחת והיחידה מדוע נתפסה ה- Stena Impero איראנית לתפיסה הבריטית של אותה Grace 1 (אשר מהווה הודאה איראנית כי מיכלית זו הרשומה תחת חברה מדובאי, היא למעשה איראנית...).

אלא, שכפי שסקרנו במאמר "משחקי מלחמה ימיים" (המטען, 9.7.19), בעוד שהתפיסה הבריטית נשענה לפחות על תשתית משפטית כלשהי-סנקציות האיחוד האירופאי כנגד בית הזיקוק הסורי "בניאס בתי זיקוק"- הוא היעד של ה- Grace 1 שנתפסה, הרי שהאיראנים למעשה אינם זקוקים להצדקות משפטיות מוצקות לצורך ביצוע פעולת תגמול וספק גם אם המהלך האיראני יעבור תחת ביקורת שיפוטית כדוגמת בית המשפט העליון בג'ברלטר.

מיצרי הורמוז האמורים הנם, מצד אחד, נתיב תחבורה עמוס לעייפה ומצד שני הוא ממוקם ממש על "לוע הארי" אל מול חופי איראן. במצב דברים זה אין טרף קל יותר בידי משמרות המהפכה האיראנים להניח ידם על כל מכלית שתעבור באזורם, עם כל הכבוד ל"זכות למעבר תמים", הנתונה לכל כלי השיט.